

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/362

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/2303

Karar No. 2025/3483

Tarihi: 17.04.2025

- **İHTİYARİ ARABULUCULUK BELGESİNİN GEÇERLİ OLUP OLMADIĞI KONUSUNUN ALACAK DAVADA ÖN SORUN OLARAK İNCELENEBİLECEĞİ**
- **KESİNLİK SINIRININ HÜKÜM ALINA ALINAN YA DA RET EDİLEN VE TEMYİZE KONU ALACAK TUTARINA GÖRE BELİRLENECEĞİ**

ÖZETİ: Dairemiz uygulamasına göre ihtiyari arabuluculuk anlaşma belgesinin geçerli olup olmadığı hususu, alacak davasında ön sorun olarak incelenebileceğinden kararın miktar itibarıyla kesin olup olmadığının tespiti bakımından, hüküm altına alınan ya da reddedilen ve temyize konu edilen alacak miktarının dikkate alınması gerekmektedir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; yapılan ön inceleme sonucunda gereği düşünüldü:

Miktar veya değeri kesinlik sınırını geçmeyen davalara ilişkin nihai kararlar, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 362. maddesi uyarınca temyiz edilemez. Temyize konu edilen miktarın kesinlik sınırının altında kalması hâlinde anılan Kanun'un 366. maddesi atfıyla aynı Kanun'un 352/1-(b) hükmü uyarınca temyiz dilekçesinin reddine karar vermek gerekir.

Dairemiz uygulamasına göre ihtiyari arabuluculuk anlaşma belgesinin geçerli olup olmadığı hususu, alacak davasında ön sorun olarak incelenebileceğinden kararın miktar itibarıyla kesin olup olmadığının tespiti bakımından, hüküm altına alınan ya da reddedilen ve temyize konu edilen alacak miktarının dikkate alınması gerekmektedir.

Dosya içeriğine göre davalı aleyhine hükmedilen ve temyize konu edilen miktar, Bölge Adliye Mahkemesinin karar tarihi itibarıyla kesinlik sınırı olan 378.000,00 TL'nin altında kalmaktadır.

KARAR

Açıklanan sebeple;

Davalı vekilinin temyiz dilekçesinin miktardan REDDİNE,

Peşin alının temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

17.04.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

Dava dosyasındaki uyuşmazlık konusu arabuluculuk anlaşma tutanağına bağlanmış işçilik alacaklarının anlaşma tutanağına rağmen dava konusu edilip edilemeyeceği, edilebilecekse bunun koşulları ayrıca arabuluculuk anlaşma tutanağının iptali isteminin davada ön sorun olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve buna bağlı olarak kesinlik sınırının neye göre tespit edileceği hususlarında toplanmaktadır.

İhtiyari arabuluculuğa ilişkin 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (6325 sayılı Kanun), 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun (7036 sayılı Kanun) arabuluculuğa ilişkin düzenlemeleri ve 7445 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 35. maddesi uyuşmazlığa uygulanacak kanun maddelerimizdir.

6325 sayılı Kanun'un 18/4 hükmüne göre “Kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kılındığı hâller hariç, taraflar ve avukatları ile arabulucunun, ticari uyuşmazlıklar bakımından ise avukatlar ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.” Aynı Kanun'un 18/5 hükmü ise “arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz.” şeklindedir.

6325 sayılı Kanun'un 18. maddesine eklenen 5. fıkra ile, arabulucu huzurunda anlaşılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmayacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak burada anlaşılan hususların bir daha dava açılmayacak şekilde sonuçlanması için arabulucu tarafından düzenlenecek tutanağın taraflarca arabulucu huzurunda imzalanmış olması ve anlaşılan ve anlaşılamayan hususların açık ve net bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir.

6325 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra görülen lüzum üzerine çıkarılan 7036 sayılı Kanun'da, kanun koyucunun açık iradesinin arabulucu önünde konuşulup anlaşma tutanağına bağlanan hususların arabuluculuk anlaşma tutanağı hukuken geçerliliğini yitirmeden, hiçbir şartla dava konusu edilmesine izin vermemek olduğu da açıktır.

Tüm bu düzenlemeler karşısında tartışmasız anlaşma tutanağındaki imzanın sahteliği ya da taraflardan birinin iradesinin fesada uğratılmış olması ya da arabuluculuk görüşmesinin kanunda belirtilen usullere uygun olarak yapılmaması hâlinde anlaşma tutanağının iptali gündeme gelecek ve anlaşma tutanağının iptali hâlinde de dava açma yasağı ortadan kalkacağından, anlaşma tutanağında belirlenen tüm alacak kalemleri ya da işe iadeye ilişkin talepler dava konusu edilebilecektir.

7036 sayılı Kanun ile 01.01.2018 tarihinden itibaren işçi-işveren uyuşmazlıklarında dava açılmadan önce “arabuluculuğa” başvuru ön şartı getirilmiştir. Arabuluculuğa başvuru dava şartı olup taraflar dava açılmadan önce ihtiyari arabulucuya ya da zorunlu arabulucuya başvurmak zorundadır.

7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinde “Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebi ile açılan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Bu alacak ve tazminatla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları hakkında birinci cümle hükmü uygulanır.” denilmiştir. Görüldüğü üzere iş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davaları açısından dava şartı arabuluculuk hükümleri uygulanmayacaktır. Belirtilen düzenleme salt 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında bulunan işçi ve işverenler arasındaki uyuşmazlıkları değil 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, 5953 sayılı Basın İş Kanunu ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu kapsamında bulunan işçi ve işverenler arasındaki uyuşmazlıkları da içermektedir.

6100 sayılı Kanun'un 163 ve 164. maddelerinde “ön sorun” düzenlenmiştir. Ön sorun, Öğretide Prof. Dr. Baki Kuru tarafından “bir davadaki asıl (ana) sorun (talep sonucu) hakkında karar verilebilmesi için önce çözümlenmesi gereken sorunlara ön sorun denir” şeklinde açıklanmıştır. Müstakil bir niteliği bulunmayan ön sorun asıl dava konusu içerisinde ve asıl dava konusuna bağlı bir özellik gösterir.

Tüm bu düzenlemeler karşısında anlaşma tutanağının sahteliği veya irade fesadı ile sakatlığı veya arabuluculuk görüşmesinin usulüne uygun olarak yapılmadığı iddiası, doğrudan doğruya bir alacak veya işe iade davasında görülmesi mümkün bir ön sorun mudur yoksa bu talebin alacak davasından önce bağımsız bir dava olarak değerlendirilerek karara bağlanması zorunlu mudur sorusu önem arz etmektedir.

Her ne kadar işçilik alacakları davasında zorunlu arabuluculuk, 7036 sayılı Kanun ile getirilip dava şartı olarak değerlendirilmiş ise de problem biraz önce de belirtildiği üzere iptal davası ile birlikte alacak davasının birlikte açılmış olması hâlinde ortaya çıkmaktadır.

İşçilik alacaklarındaki zamanaşımı süreleri göz önüne alındığında öncelikle arabuluculuk tutanağının iptaline yönelik dava açıp buna ilişkin davanın yasal yollardan geçerek kesinleşmesi hâlinde işçilik alacaklarına ilişkin taleplerin zamanaşımına uğraması ihtimali yüksek olduğundan her iki davanın birlikte açılması usul ekonomisi ve davacının alacağına bir an önce kavuşmasını sağlaması

açısından önem arz etmektedir. Ancak arabuluculuk tutanağının iptali ile birlikte alacak davasının birlikte açılması hâlinde, arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin davanın dosya içerisinde ön sorun olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Öncelikle zorunlu dava şartı olan arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin bir karar verildikten sonra ancak alacak davasının incelenmesi gerekmektedir. Ön sorun olarak değerlendirildiği takdirde alacak davasında ortaya konan miktara göre kesinlik sınırına tâbi olacak olup arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin talebin incelenmesi mümkün olmayacaktır.

Arabuluculuk tutanağının iptaline yönelik talep bir ön sorun mahiyetinde değil bağımsız ve ayrı bir dava niteliğinde olduğundan alacak davasında ortaya konan miktara göre yapılacak kesinlik sınırına ilişkin değerlendirmeden ayrı tutmak gerekmektedir. Ön sorun olarak değerlendirildiğinde aynı nedenle işten çıkarılacak işçilerden biri arabuluculuk tutanağının sadece iptalini talep ettiğinde buna ilişkin kanun yolu açık olarak karar verildiğinden değerlendirmeye alınacak ancak işçilik alacakları ile birlikte dava açan bir diğer işçinin davasında, arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin talep ön sorun olarak değerlendirildiğinde alacak miktarına göre kesinlik sınırında kalabilecek ve bu durumda arabuluculuk tutanağının sahteliği ya da usulüne uygun yapılmamasına ilişkin herhangi bir inceleme yapılamayacaktır. Kaldı ki Yargıtayın temyiz sınırına ilişkin değerlerin yüksekliği karşısında arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin hiçbir talep değerlendirmeye alınamayacaktır. Bu durum aynı nedenle işten çıkarılan işçiler arasında farklı uygulamalara yol açabilecek, uygulamada ciddi sıkıntılara yol açacaktır.

Tüm bu değerlendirmeler karşısında 6325 sayılı Kanun'un 18/5 açık hükmü ve 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesi birlikte değerlendirildiğinde arabuluculuk anlaşma tutanağına bağlanan konularda sahtecilik, irade fesadı veya arabuluculuk sürecinde usulsüzlük iddiasında bulunarak dava açmak isteyen kişilerin arabuluculuk tutanağının iptalini talep edebilecekleri, arabuluculuk anlaşma tutanağının iptali ile buna bağlı olarak işe iade veya alacak talepli iki davanın usul ekonomisi gözetilerek birlikte açılabileceği ancak her iki talebin ayrı ayrı dava niteliğinde görülmesi gerektiği iptal istemli davanın diğer davanın ön sorunu olarak nitelendirilemeyeceği ve bu tür davalarda arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin istemin yasa yolu açık olarak değerlendirilip bu konuda alacak davasındaki miktar nedeniyle kesinlik hususunun değerlendirilemeyeceği gözetildiğinde, dosyamızda öncelikle arabuluculuk tutanağının iptali isteminin değerlendirilmesi gerekip temyiz incelemesinin yapılması gerektiği görüşünde olduğumdan Sayın Çoğunluğun görüşüne katılmamaktayız.